

2. uge

"Her er jeg, send mig!"

Esajas' Bog 6

"I kong Uzzijas dødsår så jeg Herren ... Jeg svarede: Her er jeg, send mig! Så sagde han: Gå ..." Es 6,1.8.9

Hovedtanke

I lyset af Guds hellighed erkender vi vores skyld, lader vi Guds nåde "fortære" den og stiller os villigt i hans tjeneste.

Introduktion

Mennesker, grupper og folkeslag har brug for tillidsværdige ledere, der ikke misbruger deres magtposition, men bruger den til gavn for mennesker. Det samme gælder for kristne menigheder og kirker. De har brug for ledere, der selv har oplevet Guds nåde og kald og været den tillid værdig, som man har vist dem.

Introduktion

I Esajas' Bog kapitel 6 møder vi to vidt forskellige ledertyper: På den ene side en konge, hvis magt var steget ham til hovedet og som tilranede sig rettigheder, som ikke tilkom ham. Derfor kom hans folk ud i en vanskelig krise. På den anden side en profet, som på grund af sin overvældende erfaring med Gud var fri for selvophøjelse og blev kaldet til at være Guds ambassadør for sit folk. Ham kan vi også lære af i dag.

KONGER I ISRAEL	KONGER I JUDA	KONGER I ASSYRIEN
	Uzzija 787-736	
Menahem 747-738	Jotam 756-741 (medregent)	Tiglat-Pileser III. 745-727 Israel betaler tribut 738
Pekaja 737-736	Akaz 741-725 (medregent)	
736 Esajas kaldes		
Peka 735-732	734 Esajas profeti (Es 7+8)	
733 Syrisk-Efraimitisk krig (Aram og Israel mod Juda) 732 Assyriens sejr over Aram og Israel		
Hosea 732-723 (Assyriens vasal)	732 Juda betaler tribut til Tiglat-Pileser	
	Hizkija 725-697	Salmanasser V. 727-722
		Sargon II. 722-705
		Sankerib 705-681
722 Samarias erobring. Israels undergang. Bortførelsen af de 10 stammer til Assyrien		
701 Sankeribs (Assyrien) belejring af Jerusalem (Juda)		

Magtens krise

Es 6,1
2 Krøn 26

**Hvilken betydning har denne tidsangivelse for visionen?
Et dødsfald og en gudsåbenbaring – hvordan passer det sammen?**

Forståelse

Kong Uzzijas regeringstid var lang og kronet med succes. Alligevel hovmodede hans hjerte sig. Det blev hans ulykke. (v. 16). Selvom han ikke var efterkommer af Aron, og derfor ikke havde tilladelse til præstegerningen, ville han bringe et røgelsesoffer i templet. Da præsterne stillede sig i vejen for ham, blev han rasende. Omgående blev han slået med spedalskhed, som han led af indtil sin død. Han levede isoleret som spedalsk i et særligt hus (v. 21)

Esajas modtager sit kald i året for kongens død. Mens denne tilraner sig præsternes fuldmagt, længes Esajas efter renhed og tjeneste for Gud (Es 6,5-7).

Uzzija dør ca. 736 f.Kr. i en tid med stor politisk uro. Tiglat-Pileser III. har bestøget den assyriske trone nogle år forinden (745 f.Kr.) og derefter været på krigsstien for at føre sit land til at blive en uovervindelig supermagt. Assyrien var en trussel mod alle landes uafhængighed i hele området. I denne krisetid gav Gud Esajas det tilsagn, at han stadig var i kontrol.

Der er en påfaldende lighed mellem Uzzijas spedalske krop og folkets moralske tilstand: "Fra isse til fod er der ikke et helt sted, kun flænger, skrammer og åbne sår" (Es 1,6).

Anvendelse

"For enhver, som ophøjer sig selv, skal ydmyges, og den, der ydmyger sig selv, skal ophøjes" (Luk 18,14).

"Lad det blot ikke ske, at nogen af jer skal lide ... fordi han har gjort uret mod andre" (1 Pet 4,15. Studiebibelen, Det Nye Testamente, bind IV, Oslo 1981)

Refleksion

Tidens begivenheder kan udløse en dybere guds- og selverkendelse. Har jeg nogensinde oplevet det?

”Jorden er fuld af hans herlighed!”

Es 6,1-4

**Hvad er opsigtsvækkende ved denne åbenbaring fra Gud?
Prøv at leve dig ind i denne vision.**

Forståelse

Esajas oplever i denne vision Guds lysende herlighed som konge (v. 5) på tronen. Han hører de lysende serafers (ordret: ”de flammendes”/ ”de brændendes”) vekselsang, som råber ”hellig, hellig, hellig”. Han fornemmer, at jorden ryster under ham, og ser hvirvlende røg, der fylder templet – en forrygende og samtidig livstruende scene (v. 5a)

Tronen er så højt ophøjet, og Guds skikkelse så enorm, at Esajas kun kan få øje på hans slæb, der fylder hele templet. Guds åbenbaring af sig selv sprænger alle rammer for enhver jordisk forestilling. Serafer er vingede himmelske væsener, der skjuler sig i Guds nærvær og råber til hinanden: ”Hellig, hellig, hellig er Hærskarers Herre, hele jorden er fuld af hans herlighed” (v. 3).

”Skælv, tordnende stemmer og røg ledsager mange åbenbaringer af Gud, som de er beskrevet i Det Gamle Testamente ... Røgen minder om skyen af guddommelig herlighed, der fylder helligdommen (2 Mos 40,34; 1 Kong 8,10)” (SEB 834).

”Denne åbenbaring af Herrens herlighed og majestæt, renhed og hellighed gjorde et uudsletteligt indtryk på Esajas. Hans skabers absolutte fuldkommenhed stod i den skarpeste modsætning til Israels og Judas – det udvalgte folks – synd og ufuldkommenhed” (Ellen White, *Profeter og Konger*, s. 151).

Refleksion

Et øjeblik at røre din kåbes søm
og kraften fra dig gør mit indre så øm,
så et blik af dit øje og et ord af din mund
lader strømme af frelse gøre min sjæl frisk og sund
(*glauben hoffen singen*, 345 [tysk salmebog])

Skylden "fortæres"

Es 6,5-7

Hvordan reagerer Esajas på Guds åbenbaring?

Hvordan har Gud løst mit problem med min synd?

Forståelse

Den overvældende åbenbaring af Guds hellighed og herlighed får Esajas til at frygte for sit liv. Hvordan kan et syndigt menneske overleve i Guds nærvær (sml. 2 Mos 33,20; Dom 6,22-23)? Ve mig, det er ude med mig!

De urene læber er symbolet på alle Esajas' og folkets synder. Det drejer sig ikke kun om ord, sagt med urette, men om alle slags forseelser. Den, der forser sig i sin tale, viser udadtil, hvordan det står til i det indre. Omvendt gælder det: "Hvis én ikke fejler i tale, er han fuldkommen og kan tøjle hele sit legeme" (Jak 3,2).

Ilden fortærer Esajas' urenhed (4 Mos 31,23). "De glødende kul fra røgelsesalteret, som hans læber røres med, er et billede på, at hans skyld er fortæret. Hans mund er ikke længere forhindret i at forkynde Guds budskab" (SEB 834).

Anvendelse

Kul fra røgelsesofferalteret tjente til at antænde røgelsen (3 Mos 16,12-13). Ligesom hellig ild antænder røgelsen for at fylde Guds hus med vellugt, "antændes" Esajas for at kunne udbrede et budskab fra Gud. Hans nåde, der renser os fra al skyld, giver os lyst til at dele "nådens glæde" med andre.

Refleksion

"Hvilken gud er som du, der tilgiver skyld og bærer over med synd hos den rest, du ejer? Du, som ikke bliver ved at være vred, men holder af at vise godhed; han viser os atter barmhjertighed og træder al vor skyld under fode. Du kaster alle vore synder i havets dyb!" (Mika 7,18-19).

”Her er jeg, send mig!”

Es 6,8

Hvad får Esajas til at følge Guds kald uden at tøve?

At være frelst skaber frelsersind – er det sandt?

Forståelse

Det er påfaldende, at Esajas' Bog ikke begynder med at beskrive profetens kald ligesom i de andre profetiske bøger (sml. Jer 1,4-10; Ez 1-3). Mon Esajas havde fået Guds kald inden? Var det måske nødvendigt med en særlig opmuntring til denne vanskelige opgave (sml. 1 Kong 19)? Her i kapitlerne 1 til 5 beskrives tidens tilstand, da Esajas første gang fik et kald, mens han i kapitel 6 opmuntres og bekræftes som budskabets sendebud.

Det er dog også tænkeligt, at indholdet i Esajas' Bog – ligesom hos Ezra, Nehemias og i evangelierne – ikke er ordnet fuldstændig kronologisk, men efter indhold og tema. Bogens begyndelse er et sammen drag af hans senere virke. Kapitel 1-5 er på en måde som en trailer til bogens budskab, og er således en ouverture til hele værket: Gud ønsker, at hans folk, der lever i synd, skal fornys ved at fælde dom over det.

Anvendelse

”Gud befaler ikke bare, men spørger om nogen vil være beredt til at påtage sig opgaven. Spørgsmålet er end ikke stillet direkte, men stiles til det himmelske tronråd (hvem vil gå bud; sml. 1 Kong 22,19-22)” (SEB 835). Hører og svarer jeg også på Guds kald, når der ikke tales direkte til mig?

Refleksion

Hør vor frelsers stemme lyder: Hvem vil med til værket gå?
 Marken hvidner, høsten venter, vil du læng're ledig stå?
 Højt og kraftigt Herren råber, evig løn han byder dig.
 Hvem vil svare glad og sige: Her er jeg, send mig, send mig!
 (Adventistkirkens salmebog, 451,1)

Hører jeg Guds kald? Hvordan reagerer jeg på det?

Er alting forgæves?

Es 6,9-10

Hvilken erfaring forbereder Gud profeten på?

Hvilken mening har et vidnesbyrd, som ingen gider høre?

Forståelse

"Ordene i vers 9 er, som det i Esajas' Bog overleverede budskab viser, ikke essensen af dens forkyndelse, men dens karakteristiske effekt, som er beskrevet i vers 10. Esajas forudsiger katastrofen, men kalder også til omvendelse (sml. 1,5.16–20; 7,9; 28,11–12.16). Han må dog gøre den bitre erfaring, at man ikke vil høre på hans advarsler og derfor heller ikke kan høre dem (sml. 29,9-10). Det bliver han allerede forberedt på, da han får sit kald" (SEB 835)

Hjerter dækket af fedt, tilstoppede ører, slørede øjne – Jesus og apostlene måtte også erfare dette (Matt 13,11-15; Mark 4,11-12; Joh 12,37-40; ApG 28,25–27; Rom 11,7-10).

"... Det så ud, som om Guds plan med Israel var ved at slå fejl, og det oprørske folk skulle lide samme skæbne som Sodoma og Gomorra. Det er ikke så mærkeligt, at disse forhold fik Esajas til at vige tilbage for ansvaret, da han i de sidste år af Uzzijas regeringstid blev kaldet til at overbringe Juda en række advarsler og irettesættelser fra Gud. Han vidste, at han ville møde hårdnakket modstand. Han var også klar over, at det ikke stod i hans magt at få situationen under kontrol, og tanken om folkets hårdnakkethed og vantro fik opgaven til at se håbløs ud. Skulle han i fortvivelse opgive sin gerning og lade Juda dyrke deres afguder i fred? Skulle Nineves guder have magten på jorden og trodse Himmels Gud?" (Ellen White, *Profeter og Konger*, s.151-52).

Refleksion

Hvornår er det på sin plads at tale om sin egen tro, og hvornår er det bedre at tie for ikke at fremprovokere en afvisning? Hvordan forholder jeg mig til afvisning og ligegyldighed?

”Der bliver en stub tilbage”

Es 6,11-13

Hvor ligger mit håb for menighedens fremtid?

”Sandsynligvis skal vers 13 udtrykke, at også håbet på nye skud efter fældningen er forgæves: selv den sidste tiendedel skal ’udryddes’, dvs. hugges ned eller afnaves. Kun den sidste sætning udtrykker overbevisningen om, at Gud formår – til sin ære – at lade noget skyde op af en elendig stub som denne” (SEB 835)

Refleksion

”En ægte billedhugger formår også at skabe et kunstværk, når det drejer sig om en buste af en pukkelrygget” (Sully Prudhomme).

Resumé

I en krisetid får Esajas et overvældende syn. Det åbenbarer Guds helighed for ham såvel som hans egen utilstrækkelighed, men også Guds nåde, der udsletter skylden og kalder til tjeneste.

Egne tanker

Spørgsmål til drøftelse

1 Gud er "hellig" – hvad betyder det?

I hvilke situationer har I fornemmet Guds hellighed og storhed på en særlig måde?

2 Es 6,1-4

Hvad fortæller dette syn om Guds hellighed?

Læg mærke til de anvendte udtryk og billeder (trone, slæb, tempel, serafim, døtrappers rysten, røg osv.).

3 Es 6,5-7

I Guds nærhed erkender Esajas sin utilstrækkelighed og sine svigt. I hvor høj grad kan I sætte jer ind i hans situation?

Hvordan skal billedet om "gloende kul" forstås?

Kender I til en talemåde, hvor dette udtryk indgår?

Hvad betyder det?

Hvorfor er det nok, når Gud kun renser "læberne"?

4 Es 6,8

Esajas er straks klar til at følge Guds kald.

Hvor let eller vanskeligt var det for jer at sige JA til Gud?

5 Es 6,9-10

Hvad siger disse sætninger (ikke)?

Hvornår er det bedst at tale åbent om troen?

Hvornår er det bedre at tie?

6 Es 6,11-13

Hvad udtrykker spørgsmålet: "Hvor længe, Herre?"

Hvad fortæller disse vers om Gud (Guds domfældelse)?

Hvad gør jer modløse eller håbefulde med hensyn til menighedens fremtid?